

Sygn. akt I ACa 659/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Cesarz
Sędziowie:	SA Dorota Ochalska - Gola SO del. Dariusz Limiera (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. J.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 25 lutego 2014 r. sygn. akt I C 1287/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten tylko sposób, że zasądzoną kwotą 13.228,67 złotych obniża do kwoty 12.903,14 (dwanaście tysięcy dziewięćset trzy 14/100) złotych;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz W. J. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 lutego 2014 roku, wydanym w sprawie z powództwa W. J. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w S. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Kaliszu:

- w punkcie I zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. na rzecz powoda W. J. kwotę 144.591,31 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 września 2012 r. do dnia zapłaty;

- w punkcie II powództwo oddalił w pozostałym zakresie;
- w punkcie III zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. na rzecz powoda W. J. kwotę 13.228,67 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu;
- w punkcie IV nakazał ściągnąć od powoda W. J. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Kaliszu kwotę 55,64 zł tytułem zwrotu części niepłaconych wydatków;
- w punkcie V nakazał ściągnąć od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Kaliszu kwotę 562,63 zł tytułem zwrotu części niepłaconych wydatków.

U podstaw tego wyroku legły następujące ustalenia faktyczne:

Powód W. J. jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w J., gmina B., w którym prowadzi działalność rolną w postaci uprawy pomidorów. Przedmiotowe uprawy powód prowadzi w trzech szklarniach o łącznej powierzchni około 2,5 ha.

Powód zawarł z pozwanym (...) S.A. z siedzibą w S. umowy ubezpieczenia obowiązkowego budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego dotyczące: szklarni na okres od dnia 09.06.2011 r. do dnia 08.06.2012 r. - polisa nr (...) na łączną sumę ubezpieczenia 320.000 zł, szklarni i budynku gospodarczego rolnego na okres od dnia 12.05.2011 r. do dnia 11.05.2012 r. - polisa nr (...) na łączną sumę ubezpieczenia 810.000 zł, szklarni i budynku gospodarczego na okres od dnia 12.05.2011 r. do dnia 11.05.2012 r. - polisa nr (...) na łączną sumę ubezpieczenia 1.050.000 zł. Przedmiotowe ubezpieczenie obejmowało szkody spowodowane nagłymi zdarzeniami losowymi m.in. huraganem, gradobiciem.

Powyższe polisy były objęte umową cesji na rzecz banków (...) S.A., (...) Bank S.A. oraz (...) S.A., wobec których powód posiadał zadłużenie kredytowe.

W dniu 5 września 2011 r. w godzinach popołudniowych przez miejscowość J. przeszła huraganowa burza z opadami deszczu i gradobiciem.

Zaistniałe wówczas zdarzenie losowe spowodowało znaczne uszkodzenia wszystkich trzech szklarni i budynku gospodarczego w gospodarstwie rolnym powoda objętych obowiązkowym ubezpieczeniem pozwanego. W konsekwencji powód w dniu 8 września 2011 r. zgłosił pozwanemu szkodę do likwidacji, a pozwany w tym dniu dokonał oględzin miejsca zdarzenia.

Powód otrzymał zgodę banków (...) S.A., (...) Bank S.A. oraz (...) S.A. na dochodzenie odszkodowania od pozwanego za szkody spowodowane zdarzeniem z dnia 5 września 2011 r.

W trakcie likwidacji szkody przez ubezpieczyciela powód przekazywał pozwanemu faktury VAT za materiały i naprawę uszkodzonych szklarni i budynku gospodarczego.

Pozwany uznał swoją odpowiedzialność i decyzją z dnia 15 listopada 2011 r. przyznał powodowi tytułem odszkodowania kwotę 317.982,95 zł brutto, która miała obejmować koszt przywrócenia szklarni nr 2 do stanu sprzed szkody.

Po przedstawieniu przez powoda kolejnych faktur pozwany decyzją z dnia 8 grudnia 2011 r. przyznał powodowi odszkodowanie w łącznej kwocie 102.882,37 zł, w tym za szklarnię nr 1 w wysokości 79.065,61 zł. tj. za prace remontowo- budowlane obejmujące koszt przywrócenia szklarni do stanu sprzed szkody oraz za budynek gospodarczy w wysokości 24.816.76 zł, tj. za prace remontowo- budowlane obejmujące koszt przywrócenia budynku gospodarczego do stanu sprzed szkody. Pozwany jednocześnie wskazał, że roszczenie w zakresie przekraczającym przyznane odszkodowanie za szklarnię zostanie zweryfikowane przez biegłego rzeczoznawcę na podstawie przedstawionych wycen, faktur VAT oraz zgromadzonej dokumentacji szkodowej.

Następnie decyzją z dnia 23 grudnia 2011 r. pozwany przyznał powodowi tytułem odszkodowania dopłatę w kwocie 21.562,58 zł brutto wskazując, że przyznane odszkodowanie uwzględnia koszty niezbędne do usunięcia skutków wystąpienia przedmiotowej szkody w szklarni nr 1, 2 i 3 oraz w budynku gospodarczym zgodnie z zakresem ujętym w dokumentacji szkodowej zgromadzonej podczas oględzin w dniu 8 września 2011 r. oraz uzyskanej od niezależnego biegłego.

Pismem z dnia 17 stycznia 2012 r. skierowanym do pozwanego powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o ponowne przeanalizowanie akt sprawy wskazując, iż Towarzystwo (...) wypłaciło łącznie tytułem odszkodowania kwotę w wysokości 478.214,05 zł, tymczasem koszty poniesione przez powoda związane z odbudową szklarni wyniosły 665.809,09 zł, a zatem do wypłaty pozostała kwota 187.595,04 zł. Kwoty te zostały zapłacone przez powoda (ubezpieczonego) w całości, a przedstawione faktury VAT dotyczą w całości kosztów odbudowy uszkodzonych budynków i powinny zostać pokryte przez pozwanego (ubezpieczyciela). W związku z tym powód wniósł o wypłatę pozostałego odszkodowania.

W odpowiedzi na pismo powoda pozwany decyzją z dnia 31 maja 2012 r. przyznał powodowi tytułem odszkodowania dopłatę w łącznej wysokości 29.206,33 zł. Pozwany wskazał, iż powyższa dopłata odszkodowania uwzględnia równowartość zysku wobec faktu udokumentowania poniesienia kosztów naprawy fakturami VAT. Wartość zysku nie została uwzględniona w dotychczasowym odszkodowaniu, dlatego postanowiono o dopłacie odszkodowania. Po uwzględnieniu zysku łączną wartość szkody wyniosła 507.429,37 zł. Jednocześnie pozwany poinformował powoda o braku podstaw do uznania roszczeń w pozostałym zakresie, tj. do przyznania dalszej dopłaty odszkodowania w celu uregulowania całości roszczeń wynikających z przedłożonych faktur VAT na łączną kwotę 665.809,09 zł. Przedmiotowe dokumenty podlegały już weryfikacji w toku procesu likwidacji szkody pod względem ustalonego rozmiaru szkody. Pozwany wskazał również, że powód nie przedstawił uzasadnienia dochodzonej wyższej kwoty odszkodowania i dlatego nie ma obowiązku do wypłaty takiego roszczenia, a jedynie do wypłaty takiej kwoty, która przywróci mienie do stanu sprzed szkody.

Wartość szkody netto, jaką poniósł powód W. J. z powodu uszkodzenia obiektów gospodarczych i szklarniowych w dniu 5 września 2011 roku, stanowi faktyczna kwota wynikająca z faktur na kwotę 665.809,09 zł pomniejszonych o wartość uzyskaną ze sprzedaży złomu aluminiowego z uwzględnieniem powiększenia o koszty zbycia złomu, czyli 652.011,69 zł ($665.809,09 \text{ zł} - 14.900 \text{ zł} + 1.102,60 \text{ zł} = 652.011,69 \text{ zł}$).

Pomiędzy faktyczną wartością szkody wyrażoną w cenach netto 652.011,69 zł a wartością kosztów odbudowy obiektów gospodarczych i szklarniowych wyrażoną w cenach netto 507.420,38 zł, którą dotychczas wypłacił pozwany, powstała różnica w wysokości 144.591,31 zł ($652.011,69 \text{ zł} - 507.420,38 \text{ zł} = 144.591,31 \text{ zł}$). Różnica ta może wynikać z faktu, iż:

a/ w przedmiotowym okresie szkody wyrządzone były na innych obiektach szklarniowych, przez co popyt znacznie przewyższał podaż na tego typu prace naprawcze,

b/ mały okres czasu na naprawę uszkodzeń, z racji specyficznych warunków produkcji ogrodniczej,

c/ był okres jesienny, a zbliżała się pora zimowa,

d/ brak możliwości weryfikacji przedmiaru potrzebnych robót do naprawy uszkodzonych obiektów, być może wielkości w poprzednich kosztorysach nie zawierają wszystkich robót.

Powód W. J. ma aktualnie 44 lata, nadal prowadzi gospodarstwo rolne, w którym uprawia pomidory i ogórki. Z tej działalności osiąga średni dochód w wysokości ok. 200.000 zł rocznie. Powód regularnie spłaca zadłużenie kredytowe w bankach i nie posiada opóźnień z tego tytułu. Powód ma na utrzymaniu żonę i troje dzieci.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dowodów, w szczególności na podstawie zeznań powoda oraz dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Za jasną i rzeczową poczytano również opinię biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania (...). Podkreślono, iż biegły wyczerpująco ustosunkował się do zastrzeżeń strony pozwanej dotyczących sporządzonej przez niego opinii podczas zeznań na rozprawie w dniu 15 października 2013 r.

Żądanie powoda rozpatrzone zostało w kontekście regulacji art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c. oraz art. 59 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2013r., poz. 392, ze zm.). Sąd Okręgowy zaznaczył, że ostatnio wymieniony przepis nakłada na rolnika obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego, zwanego dalej "budynkiem rolniczym", od ognia i innych zdarzeń losowych. Z kolei z treści art. 67 ust. 1 cytowanej ustawy wynika, że z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego.

Zdaniem Sądu I instancji, istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy zaistniałym w dniu 5 września 2011 r. zdarzeniem losowym w postaci huraganowej burzy z opadami deszczu i gradobiciem a szkodą w mieniu powoda. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność względem powoda i wypłacił mu z tytułu odszkodowania łącznie kwotę 507.420,38 zł brutto na podstawie zapłaconych przez powoda faktur VAT za materiały i naprawę uszkodzonych szklarni i budynku gospodarczego. Jednakże, w ocenie Sądu Okręgowego, wartość szkody netto, jaką poniósł W. J. z powodu uszkodzenia obiektów gospodarczych i szklarniowych w dniu 5 września 2011 roku stanowi faktyczna kwota wynikająca z faktur na kwotę 665.809,09 zł, pomniejszona o wartość uzyskaną ze sprzedaży złomu aluminiowego z uwzględnieniem powiększenia o koszty zbycia złomu, czyli 652.011,69 zł. Pomiędzy faktyczną wartością szkody w wysokości 652.011,69 zł a dotychczas wypłaconą przez pozwanego wartością kosztów odbudowy obiektów gospodarczych i szklarniowych w kwocie 507.420,38 zł, powstała różnica w wysokości 144.591,31 zł. Czyniąc ustalenia i przeprowadzając rozważania w tym zakresie, Sąd I instancji powołał się na opinię biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości.

Za kompletnie chybiony poczytano zarzut braku legitymacji czynnej powoda. Sąd I instancji wskazał, iż powód wykazał posiadanie zgody od kredytujących go banków na dochodzenie odszkodowania z tytułu szkody powstałej w dniu 5 września 2011 r., o czym poinformował pozwanego już na etapie postępowania likwidacyjnego.

Odnosząc się do wątpliwości strony pozwanej dotyczących żądanego przez powoda odszkodowania określonego jako kwota netto Sąd Okręgowy stwierdził, że to do powoda należał wybór jakiej kwoty odszkodowania będzie domagał się od pozwanego w postępowaniu sądowym. W sprawie niniejszej powód ograniczył roszczenie odszkodowawcze do kwoty netto i wystarczająco je uzasadnił, a sąd był tym żądaniem związany stosownie do treści art. 321 § 1 k.p.c.

O odsetkach ustawowych Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 k.c. podnosząc, że zobowiązane do zapłaty roszczenia powoda ma charakter zobowiązania bezterminowego, a przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania do spełnienia świadczenia skierowanego do dłużnika przez wierzyciela. Wobec tego, że pozwany w decyzji z dnia 31 maja 2012 r. odmówił dalszej wypłaty odszkodowania ponad przyznaną kwotę, Sąd Okręgowy przyjął, że roszczenie powoda stało się wymagalne w dniu 1 czerwca 2012 r. Ponieważ jednak w pozwie powód określił początkowy termin biegu odsetek ustawowych na dzień 6 września 2012 r., dlatego stosownie do art. 321 § 1 k.p.c. orzeczono o roszczeniu odsetkowym zgodnie z żądaniem pozwu.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i prawne Sąd Okręgowy w punkcie I sentencji wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 144.591,31 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 września 2012 r. do dnia zapłaty. Kwota jest odpowiada różnicy pomiędzy faktyczną wartością szkody powoda w wysokości 652.011,69 zł a dotychczas wypłaconą przez pozwanego wartością kosztów odbudowy obiektów gospodarczych i szklarniowych w kwocie 507.420,38 zł, która została ustalona w opinii biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości. W punkcie II sentencji wyroku oddalono powództwo w pozostałej części.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł w punkcie III na podstawie art. 100 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490) i art. 1 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2006r., Nr 86, poz. 960. ze zm.). Zaznaczono, że powód wygrał proces w 91 %, a przegrał w 9 %. Na koszty procesu poniesione w sprawie przez powoda składały się: opłata od pozwu w kwocie 7.920 zł, zaliczka wpłacona na opinię biegłego w kwocie 3.000 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.617 zł, to jest łącznie 14.537 zł. Biorąc pod uwagę wynik sprawy, Sąd Okręgowy zasądził więc od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.228.67 zł (91% z 14.537 zł) tytułem zwrotu części kosztów procesu. W punkcie IV i V sentencji wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 90. poz. 594. ze zm.) odpowiednio do rozstrzygnięcia sprawy nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kaliszu od powoda kwotę 55,64 zł i od pozwanego kwotę 562,63 zł tytułem części nieopłaconych wydatków, którymi była suma 618,27 zł z przyznanego w kwocie 3.618,27 zł wynagrodzenia biegłego sądowego za sporządzenie opinii.

Od tego wyroku apelację wywiodła strona pozwana, zaskarżając orzeczenie:

- w punkcie I w części ponad zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 20.398,04 złote wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia 6.02.2012 do dnia zapłaty tj. co do kwoty 124.193,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2012 do dnia zapłaty,

- punkcie III, IV, V rozstrzygających o kosztach procesu w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

I .naruszenie przepisów prawa materialnego, art. 805 k.c. w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ustalenie wartości szkody w mieniu powoda na kwotę 652.011,69 zł netto na podstawie faktur przedstawionych przez powoda i pomniejszych o wartości uzyskane ze sprzedaży złomu aluminiowego gdy tymczasem z treści tego przepisu wprost wynika, że wysokość szkody ustala się na podstawie kosztorysu odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia,

II.naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c.,

- poprzez nieprawidłowe ustalenie wartości szkody w mieniu powoda na kwotę 652.011,69 zł netto na podstawie faktur przedstawionych przez powoda i pomniejszych o wartości uzyskane ze sprzedaży złomu aluminiowego gdy tymczasem z opinii biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości - mgr inż. M. Ł. wynika, że koszty odbudowy mienia powoda biegły określił na kwotę 527.818,42 zł,

- poprzez przyjęcie, że faktury przedłożone przez powoda mają decydujący wpływ na ustalenie wysokości szkody gdy tymczasem biegły sądowy oszacował koszty odbudowy mienia powoda na kwotę niższą,

III.naruszenie prawa procesowego tj. art. 328 § 2 k.p.c.

- poprzez pominięcie w treści uzasadnienia wyroku, że w opinii biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości - mgr inż. M. Ł. zawarto wyliczenia obejmujące koszty odbudowy mienia powoda oszacowane na kwotę 527.818,42 zł,

- poprzez niewyjaśnienie w treści uzasadnienia wyroku jakie przesłanki kierowały Sądem dla przyjęcia wysokości szkody określonej na podstawie faktur przedkładanych przez powoda w sytuacji kiedy biegły sądowy dokonał oszacowania wysokości szkody poprzez ustalenie kosztów odbudowy mienia zgodnie z obowiązującymi w

budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia na kwotę 527.818,42 zł,

- pominięcie w treści uzasadnienia wyroku powołania się na treść art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który stanowi podstawę prawną dla obliczenia wysokości szkody,

IV.naruszenie prawa procesowego tj. art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez przyjęcie, że pozwany winien zwrócić powodowi 91 % z kosztów poniesionych przez powoda w wysokości 14.537 zł i pominięcie, że zasada stosunkowego rozdziału opisana w treści art. 100 k.p.c. kosztów procesu zakłada zsumowanie kosztów poniesione przez obie strony procesu tj. kwoty 14.537 zł po stronie powoda i kwoty 3.617 zł po stronie pozwanej co daje łącznie 18.154 zł wszystkich kosztów postępowania i dopiero od tej kwoty właściwe jest obliczenie części w jakiej strona przegrała proces, a następnie przyrównanie jej do kosztów realnie poniesionych.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części tj. w pkt. I w części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 20.398,04zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.09.2012 do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz w punkcie III, IV i V w całości poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania w I instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem I instancji,

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego ustalonych według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem II instancji, ewentualnie o:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku w części tj. w punkcie I w części ponad zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 20.398,04zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.09.2012 do dnia zapłaty tj. co do kwoty 124.193,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 06.09.2012 do dnia zapłaty oraz w punkcie III, IV i V w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kaliszu, przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem II instancji.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji pozwanego w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna w zakresie w jakim kwestionowała rozstrzygnięcie o żądaniu powództwa. Zawarty w środku odwoławczym zarzut trafnie podnosił natomiast niewłaściwe dokonanie wyliczeń stanowiących podstawę orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu.

Skarżący nie kwestionował samej zasady swojej odpowiedzialności, a także wysokości wypłaconych dobrowolnie powodowi sum odszkodowania. Zakres zaskarżenia wyroku Sądu I instancji wskazuje przy tym, że nawet w ocenie pozwanego, roszczenie powoda nie zostało w ten sposób wyczerpane w całości.

Strony łączyły ważne umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, a szkoda powstała w nich w czasie objętym tymi umowami na skutek zdarzenia losowego w postaci huraganu. Strony zdecydowały również, że wysokość szkody zostanie ustalona w oparciu o kosztorys wystawiony przez podmiot dokonujący odbudowy budynków, odzwierciedlający koszty związane z odbudową. Bezspornym pozostawało wreszcie, że powód w sprawie niniejszej samodzielnie podjął się tego zadania od strony organizacyjnej.

Odnosząc się do podniesionych zarzutów już w tym miejscu wskazać należy, że 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (zwanej dalej „ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych”) nie wskazuje osoby

uprawnionej do sporządzenia kosztorysu. Jedynym warunkiem jest zatem, aby wskazane w takim dokumencie koszty związane z odbudową określone zostały zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych.

Pomiędzy stronami kwestią sporną pozostawała wysokość kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu poprzedniego szklarni i budynku gospodarczego. Zostały one, zdaniem powoda, udokumentowane dokumentami w postaci faktur VAT i wynosiły łącznie 665.809,09 zł netto. Strona pozwana podnosiła jednak niedopuszczalność ustalenia wysokości odszkodowania w oparciu o zawarte w fakturach dane, powołując się na treść art. 68 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Wydając zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy nie dopuścił się jednak naruszenia wymienionego przepisu prawa materialnego. Odnosząc się w tym miejscu do zarzutu obraży art. 328 §2 k.p.c. zaznaczyć należy, że wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w jego pisemnych motywach nie może polegać na samym powołaniu przepisów prawnych. Powinno natomiast obejmować wyjaśnienie przyjętego sposobu ich wykładni i zastosowania oraz sposobu, w jakim konkretne unormowanie wpłynęło na rozstrzygnięcie sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2001 r., w sprawie I PKN 498/00, opubl. w nr 9 OSNP z 2003 r. pod poz. 222). Z tego zaś obowiązku Sąd I instancji wywiązał się w sposób wystarczający dla potrzeb kontroli instancyjnej.

Konfrontują twierdzenia powoda z regulacją zawartą w art. 68 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych uwzględniono zwłaszcza, iż nie przewiduje ona związania kosztorysem sporządzonym w toku postępowania likwidacyjnego. Przepis ten ma podwójnie gwarancyjny charakter. Z jednej strony, wobec nieobjęcia znacznej części rolników obowiązkami dokumentacyjnymi, w tym zwłaszcza wynikającymi z ustawy o rachunkowości, zabezpiecza zakład ubezpieczeń przed wysuwaniem nieuzasadnionych roszczeń. W przypadku powoda sytuacja taka nie zachodzi, ponieważ jest on zarejestrowanym podatnikiem podatku od towarów i usług i dochodzi jedynie kwoty stanowiącej wartość netto poniesionych kosztów. Wykazany w fakturach za odbudowę budynków podatek naliczony, powód uwzględnił już w deklaracjach podatkowych. W ocenie Sądu, wskazuje to na szczerą jego relacji, bowiem zasadność poniesienia poszczególnych wydatków podlegać może weryfikacji również z punktu widzenia obowiązku fiskalnego. Gdyby zaś powód zdecydował się na zawyżanie tychże kosztów, przedkładając organom podatkowym te same faktury co złożone w sprawie niniejszej, narażałby się na ewentualną sankcję administracyjną i karnoskarbową.

Z kolei ustęp 3 powołanego art. 68 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przewiduje dla zakładu ubezpieczeń uprawnienie do weryfikacji kosztów odbudowy lub remontu. Wyciągnąć więc należy wniosek, że również w przypadku gdy wymiar nakładu robót, jak i przyjęte ceny okażą się wyższe od początkowo zakładanych, zakład ubezpieczeń obowiązany jest uwzględnić te okoliczności. Taką ewentualność w sprawie niniejszej strony zastrzegły już w toku postępowania likwidacyjnego. W protokołach szkody zaznaczono przecie, że naprawienie szkody nastąpi w oparciu zarówno o kosztorys uszkodzowanego, jak i dostarczone faktury. Pozwany zakład ubezpieczeń przewidywał zatem już w tym momencie, iż poniesione na nabycie towarów i usług koszty związane z odbudową mogą być odmienne w stosunku do zawartych we wstępnym kosztorysie, zawartym w aktach szkodowych.

Wobec stanowiska przejawianego przez stronę pozwaną w toku procesu, Sąd Okręgowy zweryfikował dane zawarte w pierwotnym kosztorysie oraz fakturach VAT w oparciu o wiedzę specjalną. Skarżący nie zakwestionował wartości dowodowej opinii biegłego z zakresu budownictwa, podnosząc jedynie błędne rozważenie wyciągniętych w niej wniosków. Zgodzić się należy, że w treści opinii pisemnej Marek Ł. na stronach 8 – 16 przedstawił własne wyliczenie kosztów odbudowy, zamykające się kwotą 527.818,42 zł netto. Czyniąc zaś założenia badawcze oparł się o przedmiary zawarte w pierwotnym kosztorysie, urealnione średnie ceny robót i materiałów oraz uwzględnienie 5% stawki na materiały pomocnicze.

Biegły zaznaczył jednak, że w analizowanym przypadku faktyczne koszty odpowiadają sumom wskazanym w złożonych przez powoda fakturach VAT. W ustnej opinii uzupełniającej wyjaśnił, że sytuacja na lokalnym rynku w okresie bezpośrednio po przejściu huraganu była zachwiana przez stronę popytową. Wobec uszkodzenia wielu innych obiektów szklarniowych na okolicznym terenie ceny szkła znacznie wzrosły, a właściciele gospodarstw,

chcąc kontynuować produkcję i zabezpieczyć uprawy przed okresem jesienno – zimowym, byli zmuszeni je akceptować. Biegły dokonując przeszacowania kosztów materiałów i prac opierał się zatem nie na rzeczywistej, lecz minimalnej cenie szkła w okresie prowadzonej odbudowy. Ponadto zaznaczył, że podstawę dla dokonanego wyliczenia zaprezentowanego na stronach 8 – 16 opinii pisemnej stanowiły przedmiary uwidocznione w kosztorysie znajdującym się w aktach szkodowych. Konfrontując te dane z protokołami szkody dostrzec należy, że rozmiar prac wskazany w tym kosztorysie miał charakter szacunkowy. Biegły nie wykluczył zaś, że faktycznie okazać mógł się większym. Zaznaczył również, że wyliczenie oparte o faktury VAT uwzględnia wartość rzeczywistą szklarni nr 3, zbilansowaną o zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

Z treści opinii wynikała również, niekwestionowana obecnie przez strony, konieczność pomniejszenia kosztów odbudowy budynków o wartość uzyskaną ze sprzedaży złomu aluminiowego w kwocie 14.900 zł, przy jednoczesnym uwzględnieniu powiększenia o koszty zbycia złomu w kwocie 1.102,60 zł. Sąd Apelacyjny akceptuje pogląd, że tak wyliczona wartość 652.011,69 zł odpowiada szkodzie w mieniu powoda, ustalonej zgodnie z art. 805 k.c. w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Powodowi przysługiwało zatem roszczenie o zapłatę różnicy pomiędzy należnym odszkodowaniem a wypłaconą mu już przez pozwanego łączną kwotą 507.420,38 zł. Strona pozwana popadła zaś w opóźnienie odmawiając wypłaty tej różnicy decyzją z dnia 31 maja 2012 r., co spowodowało zasadność dochodzonego roszczenia ubocznego z tytułu odsetek ustawowych.

Ostatecznie zatem podzielić należy wyrażone w zaskarżonym wyroku stanowisko, iż uwzględnienie powództwa w części odpowiadającej kwocie 144.591,31 zł, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 września 2012 r. do dnia zapłaty, było uzasadnione w świetle prawidłowo poczynionych ustaleń w sprawie, a dowiedzione przez powoda twierdzenia o faktach zostały rozpatrzone w świetle właściwych przepisów prawa materialnego.

Trafnym okazał się natomiast zarzut skierowany przeciwko zawartemu w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Zgodzić się bowiem należy ze skarżącym, że Sąd I instancji pomimo zastosowania prawidłowej metody rozliczenia kosztów, uchybił obowiązkowi właściwej ich kalkulacji. Pominął bowiem koszty poniesione w toku procesu przez stronę pozwaną to jest koszty zastępstwa procesowego, zamykające się kwotą 3.617 zł. Łącznie koszty procesu na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego wyniosły zatem 18.154 zł (14.537 zł plus 3.617 zł). Stronę pozwaną obciąża, proporcjonalnie do wyniku sprawy, tej 91% sumy to jest 16.520,14 zł (91% x 18.154 zł). Wobec tego, że pozwany zakład ubezpieczeń poniósł jedynie część obciążających go kosztów to jest 3.617 zł, pozostałą różnicę 12.903,14 zł (16.520,14 zł - 3.617 zł) należało zasądzić na rzecz powoda.

Takim uchybieniem nie są natomiast dotknięte rozstrzygnięcia zawarte w punktach IV i V zaskarżonego wyroku. Dotyczą one kosztów sądowych, w postaci wydatków na wynagrodzenie biegłego sądowego. Przy dokonanym prawidłowo rozliczeniu Sąd I instancji miał zaś obowiązek, w myśl art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kierować się jedynie wynikiem sprawy, a nie wysokością kosztów procesu poniesionych przez każdą ze stron.

Stwierdzając podniesione w apelacji uchybienie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie III w ten tylko sposób, że zasądzoną kwotę 13.228,67 złotych obniżył do kwoty 12.903,14 złotych.

W pozostałej części oddalono apelację jako bezzasadną w oparciu o normę art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., gdyż strona pozwana nie zdołała wykazać nietrafności kwestionowanego rozstrzygnięcia w pozostałym zakresie.

Pomimo dokonanej modyfikacji orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu, pozwany zakład ubezpieczeń uległ w postępowaniu apelacyjnym w całości. Zgodnie z przepisem art. 98 § 1 k.p.c., znajdującym zastosowanie poprzez art. 391 § 1 k.p.c., pozwanego obciążają więc uzasadnione koszty obrony przeciwnika. Na tym etapie postępowania ograniczyły się one do wynagrodzenia pełnomocnika będącego adwokatem. Jego wysokość ustalona została w oparciu o przepis § 2 ust. 1, § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).